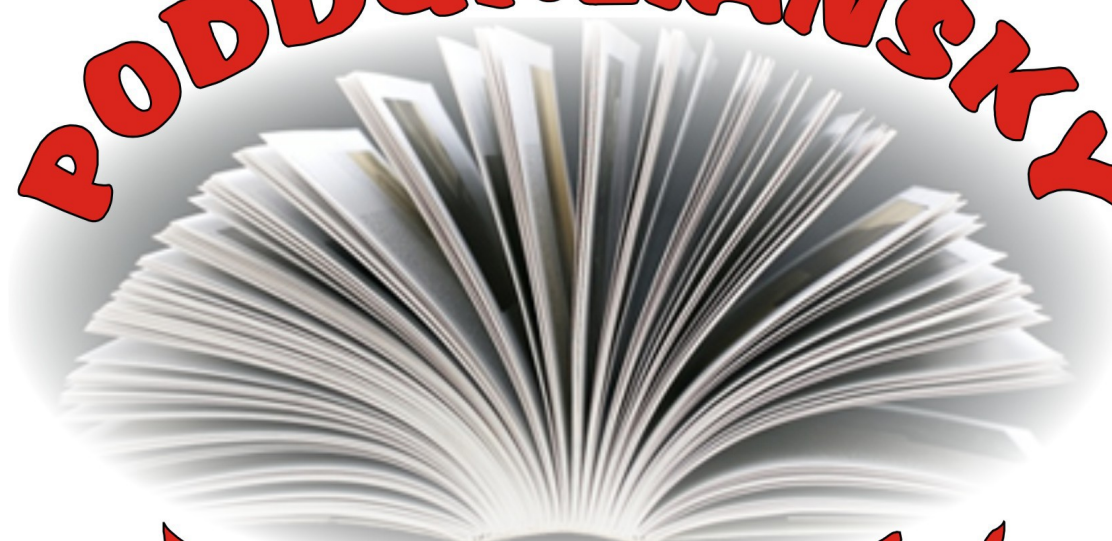

PODDUKLIANSKY

KNIHOVNÍK

Ročník 15 číslo 4

2024

Časopis Poddukľianskej knižnice vo Svidníku

OBSAH

Knižnica pre všetkých	1
Zábavné dopoludnie so Zbyňom Džadoňom	4
Tvorivé ilustrovanie s Katarínou Ilkovičovou	5
Regionálne osobnosti – Andrej Franko	6
Knižné novinky 2024	8
Nové knihy pre všetkých	10
Knihovnícke všeličo	11
Pranostiky a povery	13
Detské oddelenie – priestor poznania a múdrosti	15
Podduklianska knižnica má po 31 rokoch nový bibliobus	18
Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia	20
Keď miluješ knihy...	21
Logická hra	22

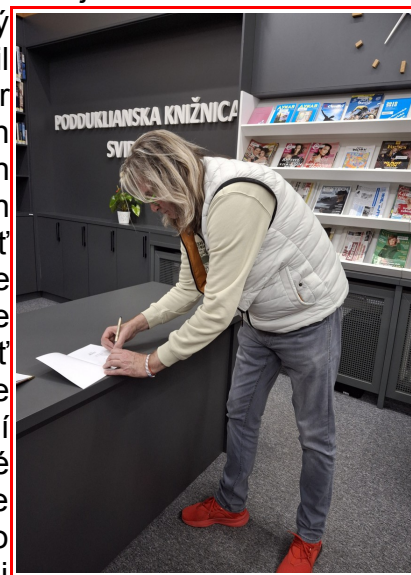
Knižnica pre všetkých

Z aktivít našej knižnice

Na podujatí, ktoré sa uskutočnilo **7. novembra 2024** v podvečerných hodinách v

Podduklianskej knižnici, hudobník **Braňo Mojsej**, abstinujúci alkoholik a v súčasnosti laický terapeut na Mojsej Clinic, uviedol do života svoju druhú knihu **Z alkoholika abstinent – moja cesta von zo závislosti**. Podujatie moderoval riaditeľ knižnice Mgr. Kamil Beňko, ktorý túto knihu symbolický pokrstil soľou. V tejto knihe autor rozpráva o svojich negatívnych životných skúsenostiach s alkoholom, o ťažkých životných momentoch a o tom, ako sa opäť dokázal postaviť na nohy a že každá situácia, ktorá v živote človeka postretnie, sa dá riešiť dobrou a zdravou psychikou, ale v prvom rade si však človek musí

priznať chybu a až vtedy ju môže napraviť. O hudobné spostenie sa postaral sám autor, ktorý prítomným na gitare zahral a zaspieval niekoľko pesničiek. Podujatie sa vydarilo o čom svedčí aj množstvo otázok, ktoré prítomní adresovali Braňovi Mojsejovi, a na ktoré ochotne odpovedal. Nechýbalo ani záverečné fotografovanie a autogramiáda.

V podvečerných hodinách **13. novembra 2024** sa v Podduklianskej knižnici uskutočnila

prednáška pod názvom **Omega - 3 tuky pre zdravé srdce, cievy a mozog**, ktorú odprednášal **PharmDr. Jozef Zima** – autor projektu Nutraceutica, špecialista na využitie prírodných látok – nutraceutík v prevencii a liečbe ochorení, z poradenského centra funkčnej výživy v Nitre. Prítomní sa dozvedeli dôležité informácie o tukoch a ich vplyve na naše orgány, krvný tlak, cholesterol, ale aj, aký je správny výber kvalitného oleja na

podporu nášho zdravia a vitality. Ktoré sú to vlastne zdravé tuky, ktoré môžeme využiť pre svoje zdravie a ktoré tuky nám viac škodia ako pomáhajú, že častým problémom je, že v strave máme nízky podiel omega-3 voči omega-6 mastným kyselinám. Oboje sú pre telo dôležité, avšak ich príjem by sa mal pohybovať v pomere 1:1 až 1:4. V našej populácii je však príjem omega-6 mnohonásobne vyšší. Toto podujatie zorganizovala Zdravá výživa Svidník v spolupráci s knižnicou.

Z ďalších podujatí, ktoré sa v knižnici uskutočnili v mesiacoch október – december 2024 môžeme spomenúť, napr.: exkurziu obyvateľov zariadenie Atrium do knižnice; Baby knižnica; pri príležitosti Mesiaca úcty k starším to bolo podujatie pre seniorov v zariadení Atrium pod názvom Dajme úctu starším 15.10.2024; Klub spoločenských hier; Lara a nebo – zážitkové čítanie pre žiakov ŠKD; Magický čas spomienok a horiacich sviec pre obyvateľov Senior SITY v Stropkove; Dušičky – spomienkové stretnutie s klientmi zariadenia Atrium v knižnici; exkurzia v knižnici pre študentov SZŠ milosrdného Samaritána vo Svidníku 14.11.2024; hodiny bibliografie pre stredoškolskú mládež; Život a dielo A. Sládkoviča; Rusíni Svidníka a iné.

Dajme úctu starším (15.10.2024)

Exkurzia študentov SZŠ milosrdného Samaritána vo Svidníku v knižnici (14.11.2024)

Hodiny bibliografie pre stredoškolskú mládež (20.11.2024)

Život a dielo Andreja Šládkoviča - prezentácia (4.12.2024)

Rusíni Svidníka (5.12.2024)

Nadežda Mičáková

Streda **23.10.2024** sa v Podduklianskej knižnici začala veselo. Prečo? Lebo medzi svidníckych tretiačov základných škôl v meste, ktoré sme pozvali do knižnice, prišiel moderátor, hudobník, textár, spevák, herec, ale aj spisovateľ **Zbyňo Džadoň**, ktorý pre týchto školákov pripravil pestré a zaujímavé podujatie, na ktorom sa nielen rozprávalo, ale aj hralo a spievalo, a nespieval iba Zbyňo Džadoň, ale spievali aj deti. Jednoducho knižnica bola plná dobrej nálady, smiechu a hudby, pretože autor knihy pre deti pod

názvom Lara a nebo si so sebou doniesol aj netradičný hudobný nástroj ukulele, na ktorom deťom zahrál a spolu si zaspievali úryvky zo spomínanej knihy. Našli sa aj odvážlivci, ktorí prečítali niekoľko úryvkov z tejto knihy a dokonca jedno dievčatko, ktoré si zahralo na tomto hudobnom nástroji.

Tento všestranný umelec, ktorý v tento deň zavítal do knižnice, sa narodil v Kežmarku. Ako basgitarista pôsobil v hudobných skupinách Tri groše a Formát, ako spevák v skupine Tatranka a Collegium SDS. V muzikáli Kráľ Dávid, inscenovanom na Novej scéne v Bratislave, účinkoval v úlohe Joába. Je autorom už

spomínanej knihy pre deti, v ktorej hlavná hrdinka, päťročná Lara, sa snaží naučiť nebo škôlkarské básničky. Nebo však neodpovedá. Je to vtipný a láskavý príbeh o strachu a jeho prekonávaní. Súčasťou knihy je aj CD s dvanástimi pesničkami. Je aj autorom básnickej zbierky Výblaby, početných textov a hudby. Na besede nechýbal ani priestor na zvedavé, ale i úsmevné otázky detí, na ktoré spisovateľ odpovedal srdečne a hlavne s úsmevom. Dopoludnie plné neopakovateľných chvíľ sa skončilo

potleskom a fotografovaním. Deti z podujatia odchádzali spokojné a s radostným úsmevom na tvári. Ďakujeme umelcovi za návštevu, za množstvo nových informácií a želáme mu veľa tvorivých nápadov a myšlienok v jeho ďalšej tvorbe. Podujatie sa uskutočnilo v rámci projektu Podduklianskej knižnice pod názvom Literárno-hudobné stretnutia v knižnici, ktoré z verejných zdrojov podporil **Fond na podporu umenia**.

Nadežda Mičáková

V rámci projektu Literárno-hudobné stretnutia v knižnici, sa v Podduklianskej knižnici vo Svidníku, v priebehu roka 2024, uskutočnili rôznorodé podujatia so skvelými slovenskými spisovateľmi, umelcami a osobnosťami kultúrno-spoločenského života, a to nielen pre žiakov základných a študentov stredných škôl, ale aj pre dospelých. Posledným z takýchto podujatí bol ilustrátorský workshop pod názvom **Tvorivé ilustrovanie s Katarínou Ilkovičovou**, ktorý sa uskutočnil **28.11.2024** v knižnici v dopoludňajších hodinách pre žiakov prvého stupňa svidníckych základných škôl. Autorka ilustrácií Katarína

Ilkovičová, ktorá prišla medzi deti do knižnice, sa narodila a vyrastala v Prešove, vyštudovala grafický dizajn na Akadémii výtvarných umení v poľskom Krakove. Po skončení štúdia pracovala ako grafická dizajnérka, no večery si vypíňala obľúbenou ilustráciou. Od roku 2007 ilustrovala desiatky kníh, ktoré vyšli nielen na Slovensku a v Čechách, ale aj v Portugalsku, Taliansku a na Taiwane. Za svoje ilustrácie v knihách získala viacero ocenení. Okrem knižnej a editoriálnej ilustrácie sa venuje aj grafickému dizajnu a ilustráciami prispieva do časopisov Slniečko, Včielka, Zornička alebo SME deťom. Je členkou

Asociácie ilustrátorov. V súčasnosti pracuje v Škole umeleckého priemyslu v Prešove. Prvou knihou s jej ilustráciami bol titul Neplechy školníčky Agneše od Alžbety Verešpejovej. Jej rozprávkové postavičky akoby vďaka ilustráciám ožili a vtiahli čitateľa priamo do deja, do sveta fantázie, jej kresby sú plné pastelových farieb, ktoré dodávajú jej ilustráciám jemnosť, detskú hravosť a sú medzi deťmi veľmi obľúbené. Na tomto podujatí ilustrátorka najprv deťom priblížila svoju prácu ilustrátora, vysvetlila ako sa do kníh kreslia ilustrácie, čo všetko k tomu potrebuje, ako napr. vyberá farby, ale aj ako s nimi pracuje. Potom už dostali priestor deti, kde si mohli vyskúšať vlastné ilustrátorské umenie a prejaviť tak svoju kreativitu a zručnosť. Za úlohu totiž dostali samostatne nakresliť alebo vystrihnúť postavičku vrabca podľa vlastnej fantázie. Ako námet im poslúžila ilustrátorkina naposledy ilustrovaná kniha od spisovateľa Jána Navrátila Čím čarujú vrabce. Deti sa tejto úlohy zhostili výborne a spod ich šikovných rúk vychádzali samé zaujímavé výtvy, či už to bol vrabec spevák, vrabec futbalista, ale aj vrabčia

rodinka sediaca na konári, zaujímavá bola aj Miss vrabčica. Nakoniec pani ilustrátorka skonštatovala, že všetky práce boli výborné a u nej každý získal jednotku. Deťom sa táto hravá forma podujatia páčila a na záver sa s ilustrátorkou spoločne odfotovali. Domov odchádzali spokojné a naplnené novými poznatkami z oblasti ilustrovania kníh. Podujatie z verejných zdrojov podporil **Fond na podporu umenia**, ktorý je hlavným partnerom tohto projektu.

Nadežda Mičáková

Regionálne osobnosti

Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojím menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im REGIONÁLNE OSOBNOSTI. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosti každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatelnú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej predstavujeme osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

ANDREJ FRANKO (1892 – 1974)

Veterán dvoch svetových vojen

Andrej Franko, rodák z Hunkoviec, ktorý bojoval a hlavne prežil dve svetové vojny, sa narodil v roku 1892. V čase prvej svetovej vojny ešte ako mladík narukoval do rakúskouhorskej armády. Po krátkom výcviku v Prešove odišiel na ruský front, no už v piaty deň sa dostal do zajatia do Omska. Po skončení vojny sa do svojej domoviny nevrátil a usadil sa v Kujbyševе na Urale, kde sa stal vedúcim obuvníckej dielne železničiarov. V roku 1929 sa oženil. O tri roky sa šťastným manželom narodila dcéra Lýdia a mladá rodinka sa presťahovala z Kujbyševa do Sverdlovsk.

Neskôr prišla druhá svetová vojna a Franko, rodák z Hunkoviec spod Dukly, sa prihlásil do Svobodovej armády v Buzuluku na Urale. V tom čase už zrelý päťdesiatnik bol najstarším príslušníkom československej jednotky formujúcej sa v ZSSR. Tu mu prideliли koňa, vďaka ktorému vozil zásoby pre kuchyňu, cigarety a vojenskú poštu. Jedného dňa stretol v Buzuluku aj svojho krajana z vedľajšej obce Ladomirovej, čatára Mikuláša Ščamboru, ktorému vyrozprával svoj životný osud.

V marci 1943 sa československé jednotky presunuli pod Charkov. Zúčastnili sa hrdinských bojov pri Sokolove, Kyjeve, Vasil'kove, Žažkove i na Dukle.

Hunkovce

Bojová cesta Andreja Franka z Uralu cez Ukrajinu, Poľsko až po východné Beskydy blízko k domovu bola neuveriteľne ťažká. Spolu s poručíkom Ščamborom veľmi túžili znova vidieť rodný kraj. Za Duklou na poľskej strane však poručík Ščambora padol, a tak voziar

Andrej Franko so svojim povozom vstúpil na územie svojej domoviny 6. októbra 1944 už bez krajanu z obce Ladomirová. Pohľad na rodnú obec Hunkovce však ešte niekoľko týždňov musel počkať. Československé jednotky po boku sovietskych vojsk viedli urputné boje o Obšar, kóta 532 pri Nižnom Komárniku a Krajnej Poľane. 26. novembra 1944 nepriatelia konečne ustúpili za Ondavu a Hunkovce boli oslobodené. Slobodník Andrej Franko požiadal svojho veliteľa, aby ho pustil na pár hodín navštíviť svojich rodičov. Veliteľ mu vyhovel. Vo večerných hodinách prišiel po vyše štvrtstoročí do rodnej obce ako „ozajstný veterán“ dvoch svetových vojen. K svojim rodičom však už prišiel neskoro.

Nižný Komárnik, kóta 532 Obšar napravo (1970)

Dva dni pred jeho príchodom mu pochovali matku, ktorá zahynula v zrúcaninách domu.

Po rozlúčke s krajanmi šiel voziar Andrej so svojim povozom a spolubojovníkmi ďalej. Do Liptovského Mikuláša, na Považie a cez Moravu až do Prahy. Tu sa slobodník Franko prvýkrát vzoprel vojenskému rozkazu. Nechcel odovzdať „svojho“ koňa. Dozvedeli sa o tom až na Ministerstve národnej obrany, kde vydal armádny generál Ludvík Svoboda rozkaz, aby bol kôň s evidenčným číslom 12 pridelený voziarovi Andrejovi.

Svobodova armáda v Buzuluku

Po vojne sa Andrej Franko usadil severozápadne od Prahy v dedine Radovesice pri Bíline. Na jeho list manželke, aby sa aj s dcérou presťahovala do Československa, prišla vyhybavá odpoveď, a tak Andrej ostal sám.

V roku 1965 sa vo veku 73 rokov vrátil do rodného kraja k príbuzným. Zomrel v roku 1974. Pochovaný je vo Svidníku.

Andrej Franko dostal za svoju statočnosť vojenské vyznamenania, ako sú Československý vojnový kríž z roku 1939, medailu Za víťazstvo nad Nemeckom, Sokolovskú pamätnú medailu a československú medailu Za chrabrosť pred nepriateľom.

Stanislava Volčková

Použitá literatúra

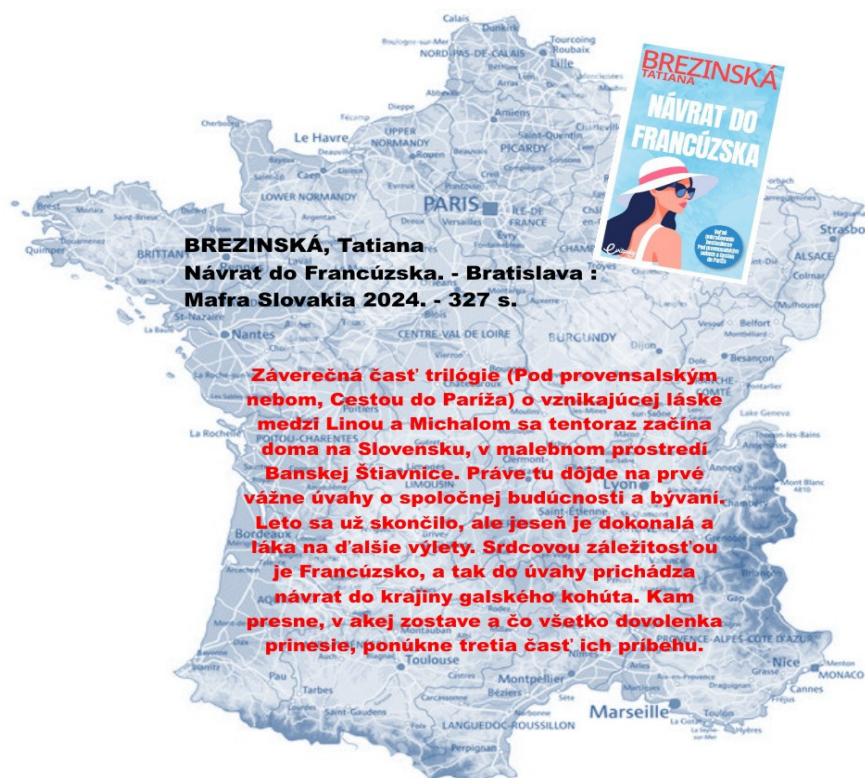
Andrej Franko (1892 – 1974) / -pk-. In: *Kultúrnik*. - Roč. 5, č. 1 (1999), s. 5.

Mindoš, Ivan: *Bojovali za socialistický dnešok* / Ivan Mindoš. - 1. vyd. – Košice: Vychodoslovenské vydavateľstvo, 1985. - 144 s.

Knižné novinky 2024

Publikácie uverejnené v tomto čísle časopisu boli zakúpené do Podduklianskej knižnice vo Svidníku s finančnou podporou Fondu na podporu umenia

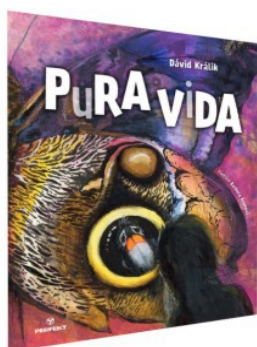

BREZINSKÁ, Tatiana
Návrat do Francúzska. - Bratislava :
Maťa Slovakia 2024. - 327 s.

Záverečná časť trilógie (Pod provensalským nebom, Cestou do Paríža) o vznikajúcej láske medzi Linou a Michalom sa tentoraz začína doma na Slovensku, v malebnom prostredí Banskej Štiavnice. Práve tu dôjde na prvé vážne úvahy o spoločnej budúcnosti a bývaní. Leto sa už skončilo, ale jeseň je dokonalá a láka na ďalšie výlety. Srdcovou záležitosťou je Francúzsko, a tak do úvahy prichádza návrat do krajiny galského kohúta. Kam presne, v akej zostave a čo všetko dovolenka prinesie, ponúkne tretia časť ich príbehu.

KRÁLIK, Dávid

PuRAViDA. - Bratislava, Perfekt 2024. - 66 s.

Príbeh tukana Grécia a jeho blízkych je napínavé a súčasne láskavé čítanie, ktoré v sebe skrýva veľkú hĺbku. Je o sile priateľstva, lásky, odpustenia, sebazoznania a pochopenia pre druhého. Je spôsobom, ako spoznať svoje vlastné dary a zároveň vnímať a rešpektovať druhého ako jedinečnú bytosť, ktorá má na svet a udalosti v ňom svoj jedinečný pohľad. Často veľmi odlišný od nášho, a pritom obidva sú realitou...

ŽELINSKÁ, Ida - HOFFSTÄDTER, Jana H.
Dohodnime sa. Príručka férového rozvodu a života po ňom.
Bratislava : E.J. Publishing 2023. - 220 s.

Áno, niekedy sa to stane, že jediným východiskom z nešťastného manželstva je rozvod. Nebýva to ľahké, no dá sa zvládnuť s rešpektom a dôstojne. Aj preto je tu príručka férového rozvodu a života po ňom, určená dospelým aj deťom. Deťom, aby vedeli, že v tom nie sú samy, že na nich niekto myslí a vie, čím si prechádzajú. Aby si dokázali poradiť so svojimi pocitmi, a aby uverili, že život ešte prinesie aj krásne chvíle, napriek tomu, že ich rodičia už nie sú spolu. Rodičom, ktorí spolu po rozvode vychovávajú deti. Aby im podala pomocnú ruku a utvrdila ich v tom, že to robia dobre a že sa oplatí snažiť sa. Aby sa mali o čo oprieť, keď sa dostanú do neprijemnej situácie, či keď ich premôžu emócie. Rodičom, ktorí práve prechádzajú rozvodom. Aby vedeli, ako podať návrh na rozvod, ako napísať dobrú rodičovskú dohodu, ako sa o rozvode rozprávať s deťmi, ako si rozdeliť starostlivosť či majetok, a ako zvládnuť súd. Ale aj ostatným z blízkej rodiny, priateľom i učiteľstvu. Rozvod sa dá zvládnuť dobre. Ide o dve knihy v jednej, jedna je určená deťom, druhá dospelým. Knihu tvorili okrem autoriek aj ďalší odborníci a odborníčky z oblasti psychológie, práva či školstva.

YARROS, Rebecca
Všetko, čo sme zamlčali. Dve lásky a jeden nedokončený román.
Bratislava : Ikar, 2024. - 454 s.

Georgii Stantonovej sa rozpadol vysnívaný život pred očami. Po bolestivom rozvode sa vracia domov do Colorada, aby prevzala literárnu pozostalosť svojej prababky – najpopulárnejšej autorky ženských románov. Existuje však rukopis, ktorý obľúbená spisovateľka nikdy nedokončila. Je to príbeh jej jedinej veľkej lásky, ktorú našla a stratila počas hrôz druhej svetovej vojny. Noah Harrison je na vrchole svojej spisovateľskej kariéry. Keď sa mu naskytne jedinečná príležitosť dokončiť posledný rukopis slávnej spisovateľky, nedokáže odolať ponuke dopísať knihu svojho literárneho idolu. Plány mu však prekazí spisovateľkina pravnučka Georgia. Tá mu odporuje na každom kroku a bez jej súhlasu nesmie napísať ani slovo. Vzájomnými škriepkami a každodennými nekonečnými diskusiami k sebe nachádzajú cestu. Noah je Georgiou čoraz fascinovanejší... Tento román je príbeh o dvoch veľkých láskach – a o koncoch, ktoré nedokážeme predvídať.

Nadežda Mičáková

Knižnica nie je len miesto, kde sa požičiavajú knihy. Je to miesto, kde sa tvorí, vzdeláva či beseduje. Je to miesto, kde to žije... Je to živý priestor, v ktorom si každý môže nájsť niečo pre seba, komunitný priestor, v ktorom sa môžu stretávať ľudia s rovnakými záujmami, vzdelávať sa, udržiavať sociálne kontakty. K tomu je potrebný aj kvalitne vybudovaný

knížničný fond, ktorý je základným východiskom pre poskytovanie služieb obyvateľstvu.

Tak ako po minulé roky, aj v roku 2024, sa Podduklianska knižnica vo Svidníku zapojila do grantového systému a touto cestou získala na nákup knižného fondu **4 150.- €** z Fondu na podporu umenia. Cieľom projektu pod názvom **Nové knihy pre všetkých** bola akvizícia knižničného fondu, ktorá je jednou z principiálnych a základných činností knižnice. Pri nákupe kníh z tohto grantu sme brali do úvahy všetky vekové kategórie používateľov knižnice, a to: deti, mládež, študentov

a dospelých. Rozprávky, príbehy zo súčasnosti, zábavné príbehy pre chlapcov a dievčatá, rôzne knihy náučné, to všetko bude slúžiť hlavne deťom a mládeži. Pre dospelých používateľov a študentov stredných a vysokých škôl sme zabezpečili knižný fond z oblasti psychológie, sociológie, ekonomiky, pedagogiky, manažmentu, umenia, rôzne encyklopédie, slovníky, knihy populárno-náučné i všeobecného zamerania. Každou novou, zaujímavou a atraktívnou knihou, ktorú sme kúpili, chceme podporovať čítanie, čítanie s porozumením, budovať čitateľské návyky, vštepovať lásku ku knihe a obdiv k jej tvorcom, motivovať k čítaniu a rozvoju čitateľských zručností, prispieť k vzdelávaniu a výchove, a takisto uspokojovať aj voľnočasové potreby našich čitateľov. Knižný fond zakúpený z poskytnutej dotácie je umiestnený v oddelení služieb čitateľom v stacionárnej knižnici a v bibliobuse. Do fondu knižnice bolo takto zakúpených a spracovaných 310 zv. kníh, t.j. 269 exemplárov. O zakúpených knižných dokumentoch z grantu Fondu na podporu umenia informujeme čitateľskú verejnosť v miestnej regionálnej tlači, a to: v týždenníku Podduklianske novinky v rubrike Kniha, ktorá zaujme, v knihovníckom časopise, ktorý vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku, v rubrike Knižné novinky 2024, na výstavkách v priestoroch knižnice a bibliobusu, ale aj na webovej a facebookovej stránke knižnice, kde si môžu používatelia knižnice vybrať zo širokej ponuky nových kníh.

Touto cestou sa chceme poďakovať **Fondu na podporu umenia**, ktorý tak prispel k obohateniu a k zatraktívneniu nášho knižničného fondu.

Nadežda Mičáková

Knihovnícke všeličo

Kniha, knižnica, ľudia okolo kníh a knihovníci patria už po stáročia neodmysliteľne k sebe. A o tom je aj táto rubrika v našom časopise, v ktorej uverejňujeme zaujímavosti, postrehy, informácie, tipy, inšpirácie, rozhovory, kuriozity z domova a zo sveta, tykajúce sa písaného slova, sveta kníh, knižníc a ľudí spojených s nimi. A keďže tento proces poznávania nikdy nekončí, aj kúzlo poznávania trvá a naďalej láka...

Katie Paterson – Knižnica budúcnosti

V Nórsku vzniká unikátna Knižnica budúcnosti, ktorej diela si najbližšie storočie nikto neprečíta. Každý rok do nej jeden vybraný spisovateľ odovzdá zapečatený rukopis príbehu, ktorý bude dostupný až budúcim generáciám. Prísne strážené texty sa v roku 2114 vytlačia na papier získaný z nedávno zasadených stromov, z ktorých dotedy vyrastie bujný les, čím sa uzavrie celý kolobeh. Kto bude čítať knihy z Knižnice budúcnosti a čo sa dozvie z ich riadkov, zostane ešte 97 rokov ukryté pod rúškom tajomstva. Do zvyšných detailov, ktoré nie sú chránené zámkom mlčanlivosti, nás zasvätila autorka projektu – úspešná škótska umelkyňa s hlavou vo hviezdach a hladom po nových poznatkoch. Katie Paterson.

Knižnica budúcnosti (Future Library) je veľmi spletitý, takmer rozprávkový projekt. Ako vznikla táto myšlienka?

Je to moje vôbec najambicióznejšie dielo, vzniká už zopár rokov a prežije väčšinu z nás, vrátane mňa. Za počiatok nápadu možno považovať viacero vecí, napríklad aj malú kresbu letokruhov, ktoré som pred rokmi načarovala do notesa počas cesty vlakom. Letokruhy predstavovali kapitoly knihy, pričom vznikla aj myšlienka zasadiť stromy určené priamo na tlač kníh. Predstavovala som si, ako sa do stromov, papiera a celulózy rovno vpíjajú myšlienky spisovateľov. Takmer akoby stromy absorbovali ich slová tak, ako nasávajú vodu či vzduch. V roku 2014 sme v lese na okraji Osla zasadili tisíc stromov, ktoré zabezpečia papier na špeciálnu zbierku kníh. Tie budú vytlačené takmer o sto rokov neskôr, keď stromy narastú. Vtedy vo vlaku mi ani nenapadlo, že táto myšlienka raz prekročí hranice snívania.

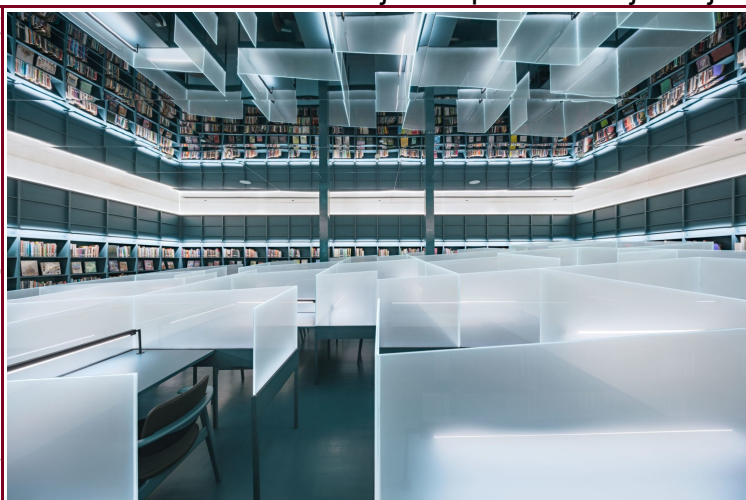
Ak sa chcete dozvedieť viac o tejto unikátnej knižnici kliknite na odkaz:

<https://www.miaumagazin.sk/home/katie-paterson-kniznica-buducnosti/>

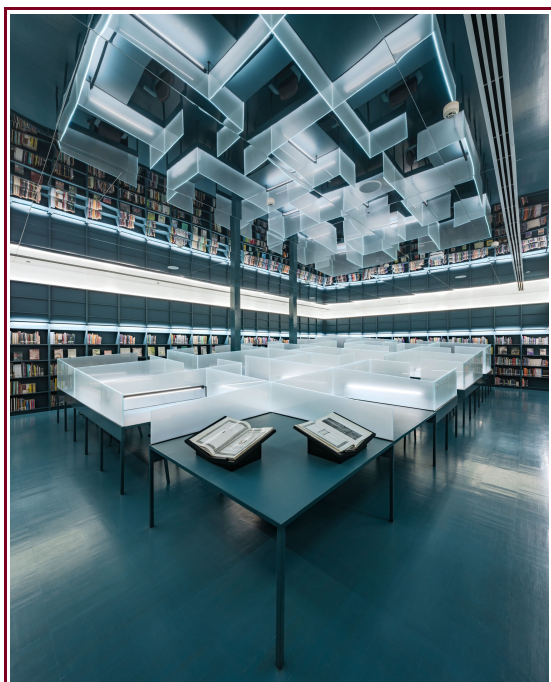
Knižnica budúcnosti? Thajská univerzita disponuje priam futuristickým prostredím pre vzdelávanie

Fakulta architektúry Univerzity Chulalongkorn v Thajsku komplexne zrekonštruovala svoju knižnicu. Projekt zároveň skúmal význam knižnice v digitálnom veku, v ktorom sa

myšlienka, že sem ľudia prichádzajú len čítať knihy, môže stať zastaranou. Ako dnes ľudia pri zmene životného štýlu a s prítomnosťou internetu využívajú knižnice? Budeme v blízkej budúcnosti naďalej čítať fyzické knihy a stále na ne potrebovať fyzický priestor? Sociálne siete a internet výrazne zmenili spôsob, akým pristupujeme k informáciám a vedomostiam. Zapadnú preto knihy prachom? Aj na to sme sa snažili nájsť odpovede v jednej z najlepších knižníc sveta. Projekt univerzity v Thajsku skúma nové možnosti, ako by knižnice mohli vyzeráť v budúcnosti a čím všetkým by sa mohli stať. Ak im dáme šancu, môžu naďalej zohrávať dôležitú úlohu ako vzdelávacie priestory. Ale ako má vlastne vyzeráť samotný priestor, keď dnes stačí kliknúť v googli na Shakespeara a v instantnej podobe dostanete „všetko“? Potreba prehodnotiť, čo je vzdelávacia inštitúcia a najmä akým priestorom by sa mohla škola stať, je čoraz naliehavejšia. S cieľom znovu aktivovať knižnicu architektúra, rozšíril thajský projekt jej význam tak, aby bola viac než len miestom na čítanie kníh, ale stala sa akýmsi „kreatívnym inkubátorom“ pre študentov.

Otvorená platforma

Dizajn integroval do knižnice množstvo nových funkcií – od coworkingového cez výstavný až po príležitostný prednáškový priestor. Knižnica sa tak stáva miestom výmeny nápadov a ako zdroje vedomostí a inšpirácie zahŕňa nielen fyzické knihy, ale aj digitálne médiá, filmy, výstavy atď. Systém oceľových roštov dodáva najnižšiemu podlažiu knižnice patričnú flexibilitu. 3D mriežkový systém obklopujúci coworkingový priestor poskytuje študentom v prvom rade otvorenú platformu na vytváranie výstav – na zavesenie, upevnenie či vloženie diel, alebo akýkoľvek iný počin. Stáva sa tak pre nich experimentálnou pôdou.

Zdroj: <https://www.asb.sk/architektura/kniznica-buducnosti-thajska-univerzita-disponuje-priam-futuristickym-prostredim-pre-vzdelavanie>

Pranostiky a povery

Pranostiky, tak ako ich poznáme dnes, siahajú do dávnej minulosti, keď človek existoval v tesnej spätosti a v závislosti od okolitej prírody. Klimatické podmienky a počasie určovali jeho zamestnanie i spôsob života a preto i ľudské zmysly v tomto období boli oveľa vyvinutejšie a vnímavejšie na atmosférické premeny. Pranostiky sa najprv šírili ústne až neskôr prostredníctvom tlače, hlavne kalendárov. Sú obyčajne rýmované a slúžili ako pomôcka pri zapamätávaní si výrokov, ktorých význam v kalendári roľníka bol značný. Ľudové pranostiky by sa mohli charakterizovať ako vzťah a boj rozumu a povery. Povera je nepodložená viera v nadprirodzené javy a bytosti a ich pôsobenie na človeka a jeho okolie. V súčasnosti si pranostiky a povery ceníme nie vždy pre praktickú ale zväčša pre ich estetickú hodnotu. Vybrali sme niekoľko pranostík a povier ktoré poznáme, z veľkej časti im dôverujeme, avšak aktívne ich využívame čoraz zriedkavejšie.

Pranostiky

Vincent 21.1.

KEĎ SA VTÁČA NA VINCENTA NA KOĽAJI NAPIJE, VEĽA VÍNA NALEJE

SLNCE NA DEŇ VINCA DÁVA MNOHO VINCA

AKÉ JE POČASIE NA VINCENTA TAKÉ MÁ BYŤ POČAS CELÉHO LETA

AK SI NA VINCENTA KOMÁR POLETUJE, STATOK AJ SLAMENÚ STRECHU SPOTREBUJE

FEBRUÁR

AK FEBRUÁR MUCHY VYMÁMI, MAREC ICH PODLAVÍ

MNOHO SNEHU, MNOHO SENA

KEĎ JE SUCHÝ FEBRUÁR, JE MOKRÝ AUGUST

AK SA CEZ FEBRUÁR ZIMA NEVYSILI, NUŽ NÁM VEĽKÁ NOC BUDE V ZIMNEJ CHVÍLI

KEĎ SÚ VO FEBRUÁRI MLÁČKY, BUDÚ NESKORÉ ORAČKY

AK SA MAČKA VO FEBRUÁRI VYHRIEVA NA SLNCI, TAK SA V MARCI BUDE VYHRIEVAŤ NA PECI

ZÚRIVÉ VETRY NA KONCI FEBRUÁRA SUCHÝ ROK PREDPOVEDAJÚ

AK JE V MESIACI FEBRUÁRI MNOHO SNEHU, BÝVA MAREC SUCHÝ

FEBRUÁROVÉ SLNKO JE FALOŠNÉ

KEĎ SEVERÁK VO FEBRUÁRI NEDUJE, POTOM V APRÍLI STRECHY ROZDUCHUJE

SKONČÍ FEBRUÁR SEVERNÝM VETROM, DOBRE SA DARÍ ŽENCOM

KEĎ VO FEBRUÁRI ŽABY ZAKRKAJÚ, VEĽMI SLABÚ ÚRODU GAZDOVIA ZVÁŽAJÚ

Hromnice 2.2.

PREŠLI HROMNICE, KONIEC SANICE

HROMNICE, ZIMY POLOVICE

KEĎ SÚ NA HROMNICE SNEŽNÉ POVETRICE, OBJAVÍ JAR SKORO USMIEVAVÉ LÍCE

RADŠEJ VIDÍ BAČA NA HROMNICE VLKA V KOŠIARI AKO SEDLIAKA V KOŠELI

AK JE NA HROMNICE MRÁZ, BUDE EŠTE PÄŤŽDESIAT RÁZ

NA HROMNICE ZADÚVA ULICE

AK NA HROMNICE ZO STRECHY TEČIE, ZIMA SA DLHO POVLEČIE, ALE AK JE SILNÝ MRÁZ, TREBA SA PONÁHLAŤ SO ZIMNÝMI PRÁCAMI, LEBO JAR JE PREDO DVERAMI

KEĎ JE NA HROMNICE PEKNE, MEDVEĎ SA OBRÁTI NA DRUHÚ STRANU

Agáta 5.2.

SVÄTÁ AGÁTA BÝVA NA SNEH BOHATÁ

NA DEŇ SVÄTEJ HÁTY NAFÚKA ZA VŠETKY LATY

AGÁTY – DOROTY, IDÚ SVINE POPOD PLOTY

Použitá literatúra:

Mičáková, Nadežda : Pranostiky a povery : výberová bibliografia. - Svidník : Okresná knižnica, 1995. - 45 s. - ISBN 80-85147-19-X

Knižnice súčasnosti sa prezentujú predovšetkým ako komunitné a vzdelávacie centrá, ktoré slúžia nielen na požičiavanie kníh, ale tiež ako miesta pre trávenie voľného času. Aby mohli naplňovať túto úlohu je potrebné, aby disponovali prostredím, kde sa návštevníci cítia príjemne a majú chuť sa do knižnice neustále vracieť. Keďže si uvedomujeme dôležitosť práce s deťmi, pristúpili sme tohto roku k rekonštrukcii detského oddelenia v Podduklianskej knižnici, ktoré sa podarilo premeniť na kreatívny a vzdelávací priestor, kde veríme, že budú radi tráviť voľný čas nielen deti, ale spolu s nimi aj ich rodičia, priestor, kde sa budú dobre cítiť, kde budú radi chodiť a tráviť tu čas čítaním, štúdiom, oddychom ale aj hrami. Do oddelenia pre deti, sme vďaka **Fondu na podporu umenia**, ktorý je hlavným partnerom projektu pod názvom **Detské oddelenie – priestor poznania a múdrosti**, získali vybavenie, ktoré pozostáva z knihovníckych regálov so vstavanými lavicami, regály s integrovanými miestami na sedenie, vysoký regál a TV stenu, odkladacie stolíky a stoličky pre deti, ktorými sa skvalitnilo interiérové vybavenie oddelenia pre deti, a tým im bol poskytnutý všetok knižničný fond vo vyhovujúcich, estetických a bezpečných knižničných regáloch. Ide nám o zvýšenie komfortu pre najmenších a najmladších čitateľov knižnice. Dizajn regálov a ostatného nábytku je vybraný tak, aby bol farebne príjemný a zároveň prístupný pre najmladších používateľov knižnice.

Takouto obnovou interiéru oddelenia pre deti v Podduklianskej knižnici sme zatriktívili poskytovanie knižnično-informačných služieb detským čitateľom a návštevníkom a zároveň sme vytvorili funkčné a esteticky príjemné prostredie, ktoré bude slúžiť aj ako oddychová zóna s integrovaným/priestorovým sedením.

Nadežda Mičáková

Podduklianska knižnica má po 31 rokoch nový bibliobus

Podduklianska knižnica vo Svidníku je regionálnou knižnicou, ktorá pôsobí v územnom obvode dvoch okresov – Svidník a Stropkov a okrem poskytovania knižnično-informačných služieb v stacionárnej knižnicizabezpečuje aj služby formou bibliobusu pre vidiecke obyvateľstvo v regióne už 31 rokov.

Unikátny projekt bibliobusov v rámci celého Slovenska začal naša knižnica realizovať

v roku 1993 vďaka podpore holandskej vlády Ministerstva zdravotníctva, sociálnych vecí a kultúry a Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Cieľom projektu bolo posilniť regionálny knižničný systém. Kraj pod Duklou spĺňal pre túto formu mobilných knižničných služieb ideálne podmienky, pretože z hľadiska územného osídlenia sa tu nachádza veľa obcí s malým počtom obyvateľov a prispel k tomu aj nepriaznivý stav obecných knižníc v regióne. Projekt sa

zakladal na princípoch a filozofii verejnej knižnice, zameriavajúcej sa na to, aby umožnila všetkým demografickým skupinám obyvateľov prístup k dokumentom a informáciám. Projekt bibliobusov svojou jedinečnosťou predstavuje pre mnohých obyvateľov žijúcich v odľahlých obciach najjednoduchší ba i jediný prístup k literatúre, poznaniu a vzdelávaniu. Po viac ako 30 ročnom pôsobení bibliobusu v regióne môžeme konštatovať, že jeho poslanie je jedinečné a opodstatnené našej regionálnej knižničnej činnosti a potvrdzuje aký dôležitý význam majú knihy a čítanie v našej spoločnosti. Okrem tradičných výpožičných služieb sa v bibliobuse organizujú aj kultúrne a vzdelávacie podujatia v spolupráci so školami v regióne. Čitateľov prvákov slávnostne zapisujeme, začítateľov, realizujeme exkurzie, či cyklické súťaže pre detských návštevníkov.

V zmysle neustáleho skvalitňovania služieb a priestorov pre svojich čitateľov knižnica pravidelne modernizuje svojich oddelenia a úseky. V tomto čase

aktuálne finišuje s výmenou mobiliáru na úseku pre deti. Veľkým potešením pre nás a pre našich čitateľov je skutočnosť, že sa nám podarilo vďaka podpore nášho zriaďovateľa Prešovského samosprávneho kraja vymeniť pôvodný tzv. žltý bibliobus – Karosuzu novší typ značky Man. V roku 2022 získala knižnica od zriaďovateľa prevodom majetku autobus, ktorého prestavbu na bibliobus implementovala česká firma Roman Cejp v Hradci Králové.

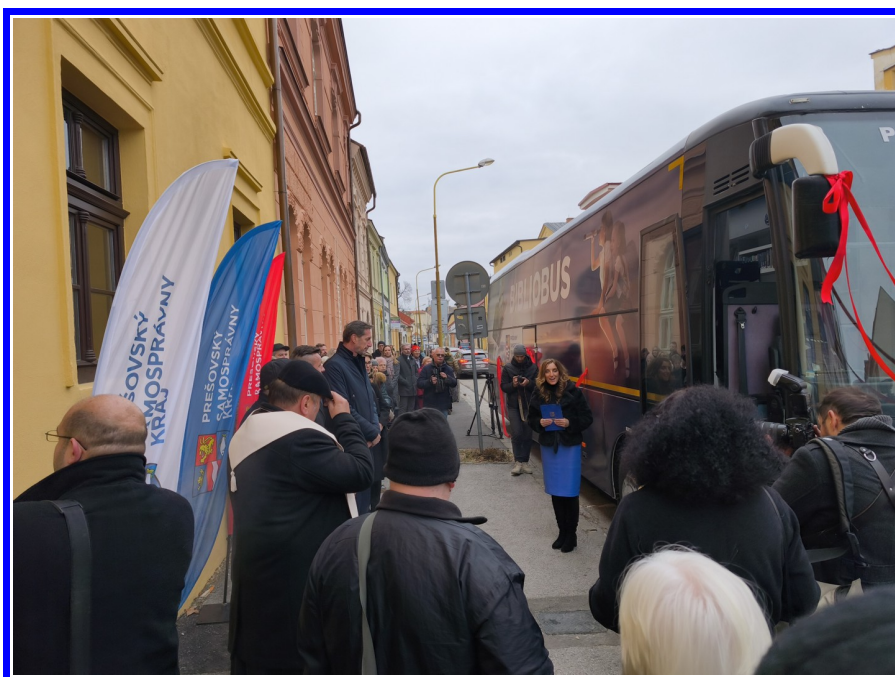

Nový bibliobus disponuje moderným vzhľadom a vybavením, vrátane notebooku s internetovým pripojením a možnosťou vyhľadávania kníh prostredníctvom online katalógu.

Čitatelia si môžu v bibliobuse vybrať z viac ako 3 000 knižničných dokumentov, vrátane rôznych titulov periodík.

V rámci Prešovského kraja okrem našej knižnice získala takmer identický bibliobus aj Podtatranská knižnica v Poprade. Prešovský samosprávny kraj sa tak môže pýšiť dvomi unikátnymi pojazdnými knižnicami, ktoré svojou flexibilitou obslúžia tisícky čitateľov v kraji. Slávnostné odovzdávanie bibliobusov do užívania bolo uskutočnené v Prešove 13. decembra 2024 za prítomnosti predsedu Prešovského samosprávneho kraja Milana Majerského a ďalších významných hostí. Slávnostným prestrihnutím pásky sa začína nová etapa pôsobenia bibliobusu v regióne Svidník a my mu prajeme, aby týmto hrebendovským poslaním prinášal ľuďom dlhé desaťročia radosť a pôžitok z kníh a čítania.

Ľudmila Priputníková

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike na pokračovanie uverejňujeme tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonal tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

USILOVNÝ AKO VČELIČKA

Usilovný ako včelička označuje človeka, ktorý pracuje veľmi pilne, neúnavne a usilovne, podobne ako včely, ktoré sú známe svojou pracovitosťou a aktivitou. Používa sa na vyjadrenie chvály, ak chceme povedať, že niekto sa do práce alebo do úlohy zapojil s veľkým nasadením a vykonáva ju svedomito.

SEDÍ AKO NA IHLÁCH

Výraz "Sedí ako na ihlách" vyjadruje stav nervozity, nepokoja alebo napätia. Používa sa v situáciách, keď je niekto znepokojený, nedokáže sa uvoľniť a je v neustálom napätí, akoby očakával niečo nepríjemné alebo sa nevedel dočkať.

KTO PRÚTIK NEOHÝBA, STROM ŤAŽKO ZOHNE

"Kto prúтик neohýba, strom ťažko zohne" znamená, že ak nevyužijeme možnosti formovať a ovplyvniť človeka v mladosti, neskôr, keď už je zrelý a má pevné názory a zvyky, je veľmi ťažké ho zmeniť. Toto príslovie poukazuje na dôležitosť výchovy a formovania hodnotových postojov už v detstve, kým je osobnosť človeka ešte tvarovateľná.

VŠETKO SA IM POD RUKAMI NA ZLATO PREMIEŇA

Výraz "Všetko sa im pod rukami na zlato premieňa" znamená, že niekto má schopnosť robiť niečo výnimočne dobre alebo úspešne, že všetko, čoho sa chytí, sa premení na niečo cenné, hodnotné alebo úspešné. Tento idiom sa často používa na opis talentovaných alebo schopných ľudí, ktorí dosahujú úspech vo všetkom, čo robia.

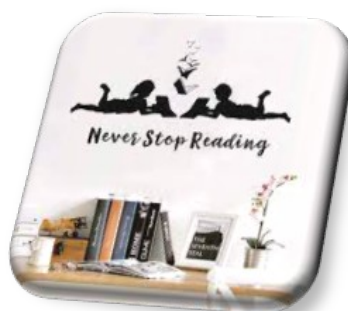
CHODIŤ NIEKAM AKO NA KLAVÍR

Frazologizmus „chodiť niekam ako na klavír“ znamená veľmi často navštevovať nejaké miesto, zvyčajne tak často, že to začne byť nápadné alebo prehnané. Tento výraz pravidelnosť a opakovanosť návštev, často v negatívnom alebo ironickom zmysle, ako keby človek do toho miesta prichádzal stále dokola.

Zdroj: <https://www.zones.sk/studentske-prace/frazeologicky-slovník/34949-kto-prutik-neohyba-strom-tazko-zohne-vysvetlenie/>

Ked' miluješ knihy...

Zdroj: <https://sk.pinterest.com/search/pins/?q=reading&rs=typed>

KNIHA JE FILM, KTORÝ SA ODOHRÁVA V MYSLI ČITATEĽA.

PRETO CHODÍME DO KINA A HOVORÍME:

“HM, KNIHA JE LEPŠIA”.

Paulo Coelho

Logická hra

Do obrazca dopĺňajte čísla od 1 do 9. V každom riadku, stĺpci alebo vo vnútornom štvorci 3x3 (zvýraznenom hrubými čiarami) musia byť všetky čísla od 1 do 9. Žiadne číslo sa v riadku, stĺpci ani vo štvorci 3x3 nesmie opakovať.

SUDOKU

	3	5	9			8	1
8	2				1		9
		6		2			
5				6			
			8			7	
						3	
6		9	3			2	7
	8				7	9	3
	5					1	

							3
4					8	9	
8		2					
	4	1	6	8	2		9
7		9			3		
6	2		9				1
2							7
							8
	8			3	7	4	6

**Poddukliansky knihovník vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku,
8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>,
e-mail: metodika.sk@gmail.com, tel.: 054 7882192. Zodp. red.: Mgr.
Kamil Beňko. Zostavila: Nadežda Mičáková, Bc. Ľudmila Pripučníková**